

Bærumsbarnehagen

Årsplan

2020

Storøya Barnehage

Innhold

Innledning	2
Bærumsbarnehagen	2
Presentasjon av Storøya Barnehage	3
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis	4
Barnehagens pedagogiske arbeid	6
1. Barn og barndom	6
2. Demokrati	6
3. Mangfold og gjensidig respekt	6
4. Likestilling og likeverd	7
5. Bærekraftig utvikling	8
6. Livsmestring og helse	8
a. Arbeid mot mobbing.....	8
b. Barns seksualitet	9
c. Fysisk aktivitet	9
d. Måltider og matlaging	9
Barnehagens formål og innhold	10
1. Omsorg	10
2. Lek	10
3. Danning	11
4. Læring	11
5. Vennskap og felleskap	12
6. Kommunikasjon og språk	12
Barnas medvirkning	13
Samarbeid mellom hjem og barnehage	13
Tverrfaglig samarbeid	14
Overganger	15
- Når barnet begynner i barnehagen – tilvenning	15
- Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	16
- Fra barnehage til skole	16
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	18
Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag	18
Barnehagens digitale praksis	19
Barnehagens fagområder	20
Kompetanseplan	24
Kulturarena	24
Aktivitetsskalender	25

Innledning

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, dannelse, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Planen gir informasjon om hvordan [barnehagelovens bestemmelser om innhold](#) følges opp, dokumenteres og vurderes.

Rammeplan for barnehager er en forskrift til barnehageloven som legger føringer for hva barnehagen skal inneholde. Kunnskapsministeren har kalt den «barnehagens grunnlov».

01.08.17 kom regjeringen med en ny rammeplan og implementering av denne er en prosess som vil pågå over flere år i Bærum kommune. Storøya begynte denne prosessen i 2018.

Med utgangspunkt i rammeplanen lager vi årsplanen som er vår faglige plattform. Årsplanen beskriver hvordan vi vil praktisere rammeplanen og viser sammenhengen mellom konkrete aktiviteter og de overordnede målene. Den er et viktig arbeidsredskap for hele personalet og brukes aktivt under planlegging og evaluering gjennom året.

Barnehagens årsplan er fastsatt av barnehagens Samarbeidsutvalg.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for Bærumsbarnehagen, [Barnehagemelding 2015-2025](#).

Arbeidet med barnehagemeldingen skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlig barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre. Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og **lek, språk** og **god helse** er spesielle faglige satsingsområder.

Som oppfølging av barnehagemeldingen utarbeides det kvalitetsplaner. Kvalitetsplanen skal bidra til likeverdige barnehagetilbud i Bærum og sikre tidlig innsats og bedre læring for barna i bærumsbarnehagen. Kvalitetsplanen, [Lek og læring – rammeverk for bærumsbarnehagen](#), som gjelder fra 2019 skisserer satsningsområdene:

- Kommunikasjon og språk
- Livsmestring
- Digital barnehage

[Overgangen mellom barnehage og skole](#) er også et område det skal arbeides med.

Presentasjon av Storøya Barnehage

Storøya barnehage er en kommunal barnehage som ligger på Fornebu i Bærum. Barnehagen er en del av Storøya grendesenter som også rommer barneskole, helsestasjon og familiesenter. Grendesenteret skal være et ressurscenter for beboere på Fornebu.

Vi har plass til 168 barn i alderen 1-6 år. Vi har aldersinndelte grupper 1-2 år, 2-5år og 5-6 år, fordelt på 8 baser. Barnehagen har egen kokk som lager lunsj hver dag.

Barnehagen er utformet som en basebarnehage. Hver base har sitt eget rom (base), og dette er det første rommet barna blir kjent med når de begynner i barnehagen. I tillegg til basene har barnehagen flere aktivitetsrom. Vi har blant annet vannlekerom, scenerom, puterom, konstruksjonsrom, forskerrom og atelier. Vi har også tilgang til skolens gymsal. Barnehagen er nabo til Nansenparken og skogen på Storøyodden, noe som gir fine turmuligheter.

Lyttende pedagogikk

I Storøya Barnehage er vi inspirert av «Den lyttende pedagogikken». Vi ser barn som selvstendige og resurssterke og vi har en grunnleggende respekt for barnet. I tråd med den lyttende pedagogikken er vi opptatt av å utforske og undre oss over ting eller situasjoner sammen med barna gjennom dialog, lytting og utprøving. Som grunnlag for dette ligger barns medvirkning. Under «Barns medvirkning» på side 13 står det mer om hvordan vi arbeider ut ifra denne pedagogikken.

Utegruppa

Et tilbud til de eldste barna i barnehagen hver annen uke.

Utegruppa har et fast tilholdssted nede ved Norske Skogs kontorbygninger. Her er en gamme på ca. 14m² satt opp, med vedovn, sitteplasser og tregulv. Dette gjør det mulig for barna å være ute i all slags vær og til alle årstider. Gammen er et godt utgangspunkt for å bruke nærmiljøet, som Storøyodden, Oksenøykilen, naturreservatet med mer. Her får barna en unik mulighet å se naturen i forandring gjennom hele året. Gjennom året er vi opptatt av sporløs ferdsel og de normer og regler som er viktig når vi ferdes ute i naturen og ved sjøen. Når kan man tenne bål? Kan vi hugge ned disse trærne? Hvilke bær kan vi spise? Hvor høyt kan man klatre?

Vi vil at barna skal få et positivt møte med naturens utfordringer, uten å begrense barnas nysgjerrighet. Dette er en ypperlig arena for barnas sanser og kroppsbeheerskelse.

Gammen er også åpen for bruk utenfor barnehagetiden, og vi oppfordrer foreldre og barn til å bruke området og gjøre seg kjent med naturen her på Fornebu.

Trafikksikker barnehage

Bærum kommune er en trafikksikker kommune og Storøya Barnehage er sertifisert som trafikksikker barnehage i samarbeid med «Trygg Trafikk». Som barnehage er vi med på en stor del av arbeidet med å forebygge og redusere trafikkulykker, derfor er det viktig at vi også stiller krav om at de transportmidlene vi tar bruk i barnehagehverdagen er utstyrt med riktig sikkerhetsutstyr som belter og lignende. Barnehagens ansatte får opplæring i hvordan ivareta barn på tur.

Vi bruker nærmiljøet mye og da trener vi på trafikkregler for fotgjengere og snakker med barna om bruk av bilbelte, sykkelhjelmer og reflekser. Vi vil også påvirke foreldrene til å sikre barna på vei til og fra barnehagen.

Læringsmiljø

I 2017-2019 var vi en del av Bærum kommunes Læringsmiljøprosjekt for barnehager og skoler på Fornebu. Prosjektets fokus har vært til å skape et godt lærings- og oppvekstmiljø i området. Det innebærer felles arbeid med skolen og tett samarbeid med foreldre og barn. På Storøya fortsetter vi å ha fokus på dette inn i 2020. Vi arbeider videre med modellen som omhandler autoritative voksne. Det er en kjent teori om oppdragelsesstiler som er utviklet av Diana Baumrind (1991) og hvordan forskjellige oppdragelses-stiler kan påvirke barns utvikling og læring (se også Læringsmiljøsentret UiS).

Læringsmiljøprosjektet er også et viktig ledd i arbeidet mot mobbing.

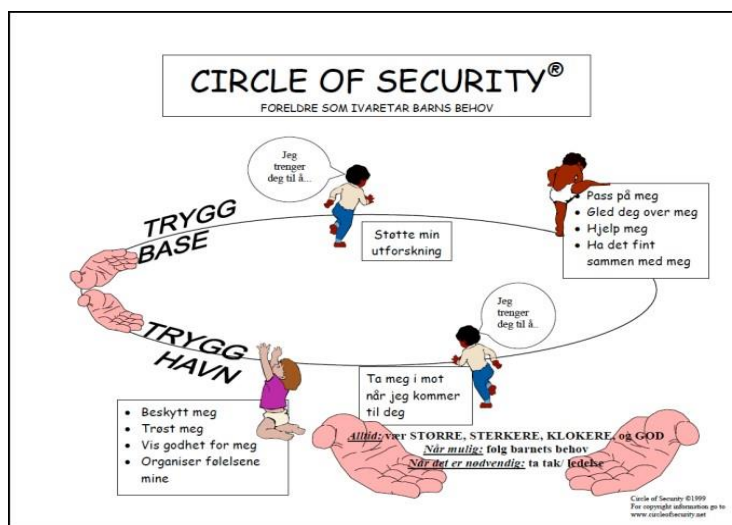
Trygg før 3

Vi er med i forskningsprosjektet Trygg før 3.

Trygg før 3 (høsten 2018 til våren 2020). Forskingen ser på om systematisk bruk Classroom Assessment Scoring System (CLASS) øker kvaliteten på voksnes samspill med barna på småbarnsavdelingen. Det har innebåret observasjon, skåring og tilbakemelding til alle ansatte. Refleksjon og veiledning skreddersydd til den enkelte avdeling. All observasjon, skåring og veiledning gjennomførtes av opplærte pedagogiske ledere som er ansatt i kommunene/bydelene. Videre ble det holdt fagdager for alle ansatte som også fikk skriftlig materiell og tilgang til nettsider om hvordan kvalitet på relasjoner bedre kan tilpasses barns typiske utvikling i ett- og toårs alder, hvordan de kan bli trygge og deres utvikling stimuleres. På Storøya kommer vi i 2020 å arbeide videre med voksnes samspill med barn på alle baser. Vi tar utgangspunkt fra den kunnskap vi allerede har fått fra forskningsprosjektet.

Trygghetssirkelen

I august 2017 deltok personalet i opplæring i Circle of security. COS er en modell for å analysere og forstå barns atferd, følelser og behov. Trygghetssirkelen vil bevisstgjøre oss på hvordan barnet kan hjelpes på en støttende måte.

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

Vurdering og evaluering skjer løpende gjennom året. Barna skal ha mulighet til å medvirke til å utforme barnehagens tilbud, så deres erfaringer og synpunkter er helt nødvendig. Samtaler med og tilbakemelding fra foreldre/foresatte og SU vil også være en viktig kilde til vurderings-arbeidet.

Barn

Tiltak	Når	Hvordan	Ansvar
samlingsstund	daglig	samling i tvers-grupper og på basen	alle
trivselsintervju med de eldste barna	vårhalvåret februar – mai	bruke guide fra Dronning Mauds minne	pedagogisk leder
samtaler	daglig/ hele året	samtale med og lytte til barna i hverdagen	alle
lek	hver dag	observere og delta i lek/ fange opp barnas ønsker og interesser	alle

Foresatte

Tiltak	Når	Hvordan	Ansvar
daglig kontakt	gjennom dagen	utveksle informasjon med personalet ved levering og henting	alle
utviklings- og trivselssamtaler	2 ganger i året	pedagogisk leder og foresatte	pedagogisk leder
foreldremøter	1-2 ganger i året	tilbakemelding fra foreldre	pedagogisk leder
foreldrenes arbeidsutvalg FAU	3-5 ganger i året	En foreldrerepresentant fra hver base. Gir innspill til saker i SU og bidrar til arrangementer	foreldrene
samarbeidsutvalg SU	4-5 ganger i året	repr. fra FAU og personalet drøfter saker rundt driften, godkjenner årsplan. m.m.	styrer
brugerundersøkelsen	hvert 2. år	foresatte svarer på Udir spørreundersøkelse	styrer

Personalet

Tiltak	Når	Hvordan	Ansvar
basemøter (grønn sone har)	1.5 t hver 14 dag/ (1 t hver uke)	refleksjon, evaluering og pedagogisk planlegging	pedagogisk leder
daglig samarbeid		løpende refleksjon og vurdering av praksis gjennom dagen	alle
personalmøter	kveldsmøter 2-3t 8 ganger i året	utvikle kvaliteten på det pedagogiske tilbudet i samarbeid med personale + drift og personalarbeid.	styrer
planleggingsdager	5 dager i året		
månedsbrev og planer	hver måned	tilbakeblikk og evaluering av prosjekter + informasjon til foreldre	pedagogisk leder
medarbeiderundersøkelsen	annethvert år	alle ansatte i Bærum kommune svarer på spørsmål i 10 faktor undersøkelsen	Styrer

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehagens verdigrunnlag

1. Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv (Rammeplanen side 8).

Leken er barnas egen læringsarena. Den brukes til samhandling med andre, bearbeiding av erfaringer, testing og utvidelse av grenser, prøving og feiling, og bygging av vennskap. Barna uttrykker seg gjennom lek. De gir form til tanker og følelser, som ellers ville vært vanskelig å få tak i. I leken må barna forholde seg til egne og andres opplevelser og grenser.

Trivsel og vennskap må være på plass for at barn skal oppleve glede og mestring ved å leke sammen med andre. Det står mer om hvordan vi tilrettelegger for lek på side 10.

2. Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av kommunikasjonssevner og språklige ferdigheter (Rammeplanen side 8).

Demokrati og barns medvirkning

I Storøya barnehage jobbes det aktivt for at hvert barn skal føle seg sett, hørt og tatt på alvor. Likestilling tross alder og utviklingsnivå er det viktigste. Barna skal få påvirke dagen og blir oppfordret til fritt å uttrykke meningene sine. Det skal tilrettelegges for ulike barns behov og krav uansett alder. Barnehagens rom skal tilsvare barns interesser og skal fungere som «den tredje pedagogen» hvor hvert barn blir inspirert av det tilrettelagte i rommet.

Personalet jobber aktivt med den lyttende pedagogikken og har et bevisst forhold til ulikhet og mangfold i barnegruppen. I hverdagen bruker vi alle muligheter for å ha samtaler med barna i ulike situasjoner (f. eks. påkledning, bleieskift eller rydding etter lunsj) og skape rom for barnet å uttrykke seg, sette ord på egne ønsker og planer. På de daglige samlingsstunder deltar barna aktivt med innspill til ulike aktiviteter. Personalet oppmuntrer barna til å ta valg og motiverer de til å øve på å være selvstendig og bevisste på de valgene de tar.

3. Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på (Rammeplanen side 9).

I Storøya barnehage har vi representert barn og voksne fra mange ulike nasjonaliteter – faktisk fra alle verdensdeler. Dette gjør at barna er vant til å høre ulike språk og å forholde seg til at vi ser forskjellige ut. Vi jobber hver dag med å gi barna forståelse for at vi alle er forskjellige: snakker forskjellig, ser forskjellig ut, liker forskjellig mat, mestrer ulike ting og tenker på forskjellige måter. Alle fortjener respekt for hvem og hva de er.

I tillegg til det daglige, har vi ekstra fokus på mangfold i forbindelse med FN-dagen. For de eldste barna tar vi for oss noen av FNs barnekonvensjoner og sammenlikner med hvordan det er å være barn i Norge og i andre land, som kanskje er mindre ressurssterke. Barnehagen har et fadderbarn fra organisasjonen Plan. Han heter Momin, er 7 år og kommer fra Mombasa.

4. Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke-diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling (Rammeplanen side 10).

I vår barnehage tar vi utgangspunkt i at alle mennesker er like mye verdt uavhengig av alder, kjønn, etnisitet eller kultur. For oss er det viktig at barnehagen er en demokratisk møteplass i samfunnet, med rom for ulike meninger og forståelser. Det er ikke et mål for personalet å gjøre barna mest mulig like, men å gi dem like muligheter til læring og utvikling uavhengig av funksjonsnivå, alder, kjønn og familiebakgrunn. I 2020 ønsker vi å jobbe videre med å belyse ulikhetene og det som er felles i barnegruppen, slik at vi sammen kan legge et grunnlag for forståelse og innsikt. På denne måten får barna møte noe som er forskjellig fra dem selv og dette igjen gir dem muligheter for å utvikle en positiv nysgjerrighet og respekt for menneskelige og kulturelle likheter og ulikheter. Likeverd betyr for oss at alle mennesker er like verdifulle, uansett behov, kjønn, språk, opprinnelse.

[Menneskerettighetserklæringen](#) til FN står sentralt for å sikre alle menneskers grunnleggende rettigheter.

Barnehagelovens § 2 gir klare føringer på hva barn skal møte i hverdagen sin i barnehagen. Det er et stort ansvar vi i barnehagene er tildelt, og mandatet skal forvaltes med høy bevissthet.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi har FN-dag markering**
- **Vi er Plan-fadder**
- **Vi gir alle mulighet til å velge hvilke aktiviteter og hvilke lekemateriell de vil benytte seg av i løpet av dagen.**
- **Vi samtaler om ulike familiesammensetninger**

- **Vi har jevnlig gjennomgang av lekemateriale og bøker.**

5. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold, og barnehagen skal bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen (Rammeplanen side 10).

Bærum - en klimaklok kommune

Grønt flagg

Storøya Barnehage jobber for å bli en klimaklok barnehage. I 2018 har vi blitt Grønt Flagg-sertifisert; en internasjonal miljøsertifiseringsordning rettet mot blant annet barnehager. Dette er en sertifisering som går ut på å sikre bærekraftig utvikling gjennom opplæring om miljø. Her organiserer vi som barnehage miljøarbeidet og jobber med prosjekter innen ulike temaer i henhold til miljøhandlingsplaner for Bærum kommune.

Kommunen ønsker at alle barnehagebarn skal ha følgende grunnleggende miljøkompetanser når de begynner på skolen:

1. **Vi passer på naturen rundt oss.**
2. **Vi rydder både vårt eget rot og andres – som ikke hører hjemme i naturen**
3. **Vi tar vare på dyr og planter**
4. **Vi kildesorterer mat, plast, papir, glass og metall**
5. **Vi skrur av vannkranen når vi ikke bruker vannet**
6. **Vi er bevisste på riktig bruk av alle typer papir**

6. Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner (Rammeplanen side 11).

Det psykososiale miljøet

Arbeid mot mobbing

I barnehagen fokuserer vi på det psykososiale miljøet. Vi har blant annet en handlingsplan mot mobbing, samtidig som vi har hatt fokus på utviklingen av den sosiale kompetansen til barna gjennom hverdagsaktiviteter. Et trygt og godt psykososialt miljø fremmer utvikling, kreativitet, læring og trivsel. Vår jobb med dette i ettertid har fungert godt, og vi kommer til å fortsette å ha fokus på det inn i 2020. Sammen med barna ønsker vi å skape et inkluderende miljø med gode samhandlingsmønstre slik at barna får en trygg arena for å utvikle sin sosiale kompetanse.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi har fokus på forebyggende arbeid** - Tema på personalmøter, fagdager og basemøter.

- **Vi arbeider aktivt for at hvert av barna skal oppleve fellesskap og tilhørighet til barnegruppen.** Alle er like viktige.
- **Vi har fokus på at alle barn skal bli sett og ivaretatt.** Voksne i barnehagen har et ansvar for å se hvert enkelt barn, samt barnegruppens dynamikk. Vi følger med og observerer for å få innsikt i hva som skjer i alle situasjoner i hverdagen; i leken, i samlingsstund, ved måltid, på tur, i garderoben og i leken.
- **Vi har ansvar for at alle barna skal oppleve at de har lekevenner i barnehagen.**
- **Vi er bevisste rollemodeller.** Vi tenker over ordene vi bruker, vårt kroppsspråk og vår generelle holdning til hverandre. Som voksen i barnehagen er det viktig å være klar over at barna ser og hører oss hele tiden. De bruker våre handlinger og våre måter til å forholde oss til andre mennesker på som fundament for hvordan de selv oppfører seg. Det er ikke bare de voksne i barnehagen som må være bevisste på egne handlinger, men også foreldrene: Hvordan de omtaler andre mennesker og er inkluderende overfor andre, har stor betydning for hva barna lærer og tar med seg videre. Den viktigste måten å lære empati på er å møte empati fra andre.
- **Vi samarbeider med foreldre om** - Hvordan vi i fellesskap skaper et godt psykososialt miljø i og utenfor barnehagen.
- **Alle ansatte og foreldre har kjennskap til, og følger Bærum kommunes [Handlingsplan mot mobbing](#)** som er å finne på kommunens nettsider.
- Vi deltar i Læringsmiljøprosjektet på Fornebu.

Barns seksualitet og forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn.

Vi ønsker å forebygge krenkelser, omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep ved at barna lærer å respektere andres kropp og grenser. Vi ønsker også å styrke mulighetene for avdekking av krenkelser, omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep mot barn. Å ha en sunn seksuell helse forebygger seksuelle overgrep, derfor skal barn og unge lære og få tematisert gjennom sin barnehage- og skolegang.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- Vi jobber for at alle barn skal ha et sunt forhold til kroppen sin.
- Vi jobber med å styrke barnas selvfølelse, egenverd, og respekt for egne og andres identitet, kropp og grenser.
- Vi samtaler med barna om hva som er lov og ikke lov å gjøre med andres kropp.
- Vi samtaler med barna om hva de skal gjøre og hvem de skal henvende seg til hvis noen gjør noe med dem som de ikke liker, ikke forstår eller synes er vondt eller rart.
- Vi jobber med forskjellige instanser, slik at foresatte som har det vanskelig skal få tidlig hjelp og veiledning til å bli trygge foresatte.
- Skolestarter har prosjekt: «Min kropp».
- Vi følger Bærum kommunes: [Handlingsplan for forebygging av vold, seksuelle krenkelser og overgrep mot barn og unge](#) som er å finne på kommunes nettsider.

Fysisk aktivitet

I løpet av tiden barnet går i barnehagen utvikler det motoriske ferdigheter og kroppsbekjennelse. Det får også kunnskap om sunn mat, gode vaner og hvordan de best mulig kan ta vare på egen helse.

I Storøya Barnehage legger vi til rette for variert bevegelseslek både ute og inne. Vi har også puterom der mye motorisk lek skjer. Og vi har tilgang til å bruke skolens gymsal et par ganger i uken (endre det?). Barnehagen ligger i et flott uteområde med terreng, skog, steinrøys og gapahuk som inviterer til både løping, klatring og variert lek. En dag i uken går vi på tur i nærmiljøet. Førskolebarna får også mye fysisk aktivitet når de er i utegruppa (Les mer om utegruppa på side 3.).

Måltider og matlaging

I Rammeplanen for barnehager har fagområdet Kropp, bevegelse og helse blitt utvidet til også å inkludere mat. Det er gjort nettopp fordi samfunnet i dag har stort fokus på mat og riktig kosthold, og ser dette i sammenheng med bevegelse og god fysisk og psykisk helse.

Barnehagen har en egen kokk som lager god og næringsrik mat til barna. Det er varm lunsj 4 dager i uken og nybakt brød med pålegg én dag i uken. Barna oppfordres til å smake på de ulike rettene av kjøtt, fisk og grønnsaker. Kjøkkenet er plassert midt i barnehagen og gir barna mulighet til å observere og snakke med kokken i arbeidet, og også delta i matlagingen når det passer– innenfor Mattilsynets reguleringer. Vi har også fokus på å få ned sukkerinntaket ved å redusere/fjerne sukker i det vi serverer barna og vi feirer bursdager uten kaker og is.

Til lunsj serveres melk, og på ettermiddagen serveres frukt som skjæres opp sammen med barna. Barna har med egen mat til frokost og ettermiddagsmat.

Barna har også egne vannflasker som de drikker av mellom måltidene. Det er 3 timer mellom hvert måltid. Har vi noen små barn eller noen veldig småspiste barn som trenger hyppigere måltider, gjør vi individuelle tilpasninger for disse barna.

Det skal være hyggelig ramme rundt måltidene. Barn og voksne sitter sammen. Det er sosialt, vi har gode samtaler, blant annet om hva som serveres til varmmåltid og hva de har med i matboksene sine.

Vi oppfordrer foreldrene til å lage sunne og varierte matpakker.

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.

Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskaper av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna (Rammeplanen side 19).

1. Omsorg

«Omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for» (Rammeplanen side 19).

Barnehagen skal være et trygt og godt sted å være, vi som voksne i barnehagen skal være den trygge basen barna kan komme til. Vi er de viktigste omsorgsgiverne til barna når de er i barnehagen. Utover dette handler også omsorg om å sette trygge grenser for barn. Barnet er nær sine følelser, og gir ofte uttrykk for glede, sinne, kjærlighet, sorg, savn, sjalusi, nysgjerrighet og mye mer. Sammen med barnet kan vi finne løsninger på det som oppstår, samt skape nye muligheter for lek og læring sammen med andre barn.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi er tilstedeværende og lydhøre voksne**
- **Vi anerkjenner barnas følelser – positive og negative**
- **Vi er voksne som er bevisste på at vi er rollemodeller**
- **Vi møter hvert barn på en måte som styrker deres forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og skape gode relasjoner til andre.**

2. Lek

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barns utvikling og læring» (Rammeplanen side 20).

I vår barnehage er det leken som er hverdagen, alt vi gjør er en form for lek fordi leken har mange uttrykksformer. Leken er en mental innstilling; den er en måte å forholde seg til virkeligheten på. Vi har flere grupperom som inviterer til ulik lek. Her får barna muligheten til å utfolde seg og bruke fantasien slik at det blir en god leksituasjon hvor opplevelsene eller aktiviteten er det som betyr noe og som gir mening. Personalet ser at barna gjennom lek får muligheten til å utvikle en sammensatt kompetanse som gir dem mulighet til å bearbeide ulike inntrykk og opplevelser i hverdagen.

Vi har et variert lekemateriell i Storøya Barnehage som består av både definerbart og udefinert materiell. Vi har valgt å ha dette fordi vi mener at lek både handler om å leke med noe, og at noe leker med den lekende. Vi vil ha materiell som taler til barna, slik at det kan få en aktiv rolle i leken.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi er engasjerte og lekende voksne som deltar og støtter barna i leken.**
- **Vi videreutvikler rommene i barnehagen slik at de inviterer og inspirerer til lek blant barna**
- **Vi vil opprettholde og styrke lekemiljøene vi allerede har inne og ute**
- **Vi inspirerer barna til nye leketemaer inne og ute, og lage egne ting av gjenbruksmaterialer**
- **Vi bruker mer tid til aktiviteter i mindre grupper**
- **Vi observerer barns lek og hva de leker, slik at aktivitetsrommene kan bli utviklet i tråd med barnas interesser**
- **Vi introduserer nye leketemaer for barna**
- **Vi veileder barn i lek og lærer barn lekekoder**

- **Vi tilrettelegger dagsrytmen slik at vi tar vare på den gode leken**

3. Danning

Danning er ikke alltid så lett å beskrive med enkle ord. Noen har sagt at «danning er det som du har igjen inni deg når du har glemt det du har lært deg». I løpet av en barnehagehverdag lærer barna mange ting. Hvordan man skal være en god venn, hvordan man skal være når man ferdes i naturen, teksten og melodien på kanskje 100 sanger, hvordan man sykler, knyter sine sko, kler på seg selv, hvordan man teller til ti. Ja, det er mange ting, og noen av disse blir kanskje glemt ganske fort, mens andre husker man på eller trenger å øve mer på. Etterhvert som barna mestrer ting får de også en varm og god følelse innvendig, «jeg kan selv og det jeg ikke kan ennå er det lurt å øve mer på», med hjelp av en voksen.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi samtaler og undrer oss sammen med barna om ting som skjer i hverdagen.**
- **Vi støtter barna i å sette ord på ting som kan være vanskelige å sette ord på.**
- **Vi møter barna med anerkjennelse og omsorg for deres opplevelser og følelser.**
- **Vi støtter barnas selvfølelse og evne til selvhverdelse.**

«Det har jeg aldri gjort før, så det klarer jeg helt sikkert» (Pippi Langstrømpe).

4. Læring

I Storøya barnehage mener vi at trygghet og et godt selvbilde utgjør selve grunnsteinen for all videre læring og utvikling. I barnehagen har vi fokus på å lære å være sammen og forholde oss til hverandre. Dette samspillet mellom barn og mellom voksne og barn legger grunnlaget for læringen. Barn er ikke passive mottakere av kunnskap, men er selv med å påvirke og danne sin kunnskap. Som voksne i barnehagen må vi være tilstede og tilgjengelige for barnas undring og initiativ, på denne måten kan vi få muligheten til å forstå mer av verden gjennom barnas øyne. Når vi som voksne møter barnas nysgjerrighet med respekt, tilrettelegger vi for læringen som skjer *her og nå*, samtidig som vi kan gi dem utfordringer som er tilpasset deres alder og modenhet.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi deler inn barna i mindre grupper for å møte hvert enkelt barn ut ifra deres behov.**
- **Vi har samlingsstund som lærende aktivitet.**
- **Vi undrer oss sammen med barna i hverdagen.**
- **Vi arbeider med prosjekter som tar utgangspunkt i barns undringer og interesser**

5. Vennskap og fellesskap

I Storøya Barnehage skal alle barn få oppleve seg selv som verdifulle mennesker, få venner og bidra i et sosialt fellesskap. Vi skal forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkelser, fremme likestilling og motvirke alle former for diskriminering.

I vår barnehage prater vi om barnehagevenner i motsetning til bestevenner. Med dette mener vi at alle i barnehagen er hverandres venner.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi har «vennskapssamlinger» der barna får si noe hyggelig om hverandre.**
- **Vi synger vennsapsangen.**
- **Vi tilrettelegger og deler inn barna i mindre grupper med nær voksenkontakt.**
- **Vi møter likheter samt ulikheter og støtter barna til positiv nysgjerrighet, innsikt og forståelse ovenfor andre.**
- **Vi bruker observasjoner, samtaler og tilstedeværende voksne for å motvirke utvikling av problematferd og mobbing.**
- **Vi samarbeider med barnas hjem om å skape et inkluderende felleskap med plass til det enkelte barn.**

6. Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal støtte barns bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser. Alle barn skal få en god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen. Barnehagen skal fange opp og støtte barn som trenger ekstra støtte i sin språkutvikling (Rammeplanen side 47).

Vi skal ha et godt språkmiljø som gir rom for at barn og voksne kan gi uttrykk for tanker, følelser og erfaringer, sette ord på dem og snakke og reflektere sammen. Gjennom å ha fokus på å bruke språket aktivt i samspill med barna i hverdagsaktiviteter og rutiner etterstreber vi voksne i barnehagen å skape de beste forutsetningene for et godt språkmiljø. Under høsten 2019 har all personal gått på kurs om barns språkutvikling og hvordan man i barnehagen kan skape gode språkstimulerende miljøer for barn i alle aldrer. Dette kommer vi til å fortsette **å ha** fokus på inn i 2020.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi arbeider i mindre grupper.**
- **Vi legger til rette for lek med språk og tekst for å stimulere språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling for alle barn.**
- **Vi bruker bilder og konkrete som hjelpemiddel.**
- **Vi har lesestund sammen med barna. Vi bruker variert litteratur som verktøy for å inspirere, skape nysgjerrighet og litteraturløse.**
- **Vi er lydhøre voksne som gir rom for den gode samtalen. Voksne i barnehagen vår er gode språklige rollemodeller som støtter barna verbalt/nonverbalt, vi viser barna tillit ved å ha tid og tilgjengelige voksne i samtale med barn.**
- **Vi stiller åpne spørsmål.**
- **Vi bruker kartleggingsverktøy ved behov i samarbeid med barnas foreldre/foresatte. Vi benytter oss av eksterne tjenester ved behov.**

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (Rammeplanen side 27)

Den lyttende pedagogikken er synlig i Storøya barnehage gjennom at vi fremhever barnet som selvstendig og resurssterkt og vi har en grunnleggende respekt for barnet. I tråd med den lyttende pedagogikken er vi voksne i Storøya barnehage opptatt av å utforske og undre oss over ting eller situasjoner sammen med barna gjennom dialog, lytting og utprøving. Som grunnlag for dette ligger barns medvirkning. Slik vi ser det er barns medvirkning nettopp det å ta barna på alvor, samtidig som vi gir dem en god begrunnelse når deres ønsker ikke blir oppfylt. Vi vil ha en likeverdig relasjon hvor de voksne tar ansvaret i relasjonen. Vi voksne har mye å lære av barn. Barn ser verden med nye øyne og de kan stille spørsmål ved våre sannheter.

Våre tiltak for å oppnå dette:

- **Vi har prosjektarbeid som tar utgangspunkt i barnas interesser og initiativ**
- **Vi lar læremateriellet være tilgjengelig for barna**
- **Vi gir valgmuligheter på bruk av lekearealene og valg av aktiviteter i hverdagen**
- **Vi lar barna påvirke hvor vi går og hva vi gjør på turdager.**
- **Vi er fleksible i forhold til våre planer og rutiner ut fra barnas ønsker og behov.**

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene og ivareta foreldrenes rett til medvirkning. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. (Rammeplanen side 29)

Foreldresamarbeid

Samarbeid med barnas hjem skal ligge til grunn for alt arbeidet vi gjør i barnehagen. Vi er så heldige at vi møter barnas foreldre/foresatte hver dag, og dette gir rom for et nært samarbeid, til beste for barnet. Barnas trygghet henger sammen med foreldrenes trygghet. Barn og foreldrene skal oppleve Storøya barnehage som sin barnehage. Foreldre er velkommen til å bruk tid i barnehagen, være med på turer eller arrangementer når det passer. Vi ønsker aktiv foreldredeltakelse velkommen i planlegging og evaluering av vårt pedagogiske innhold, gjennom deltakelse i barnehagens samarbeidsutvalg, på foreldremøter og i formelle og uformelle samtaler med personalet. Det er viktig å huske på at for barna er barnehagen deres hverdag, og som foreldre er det viktig at dere er

en del av den. Det er derfor viktig å sette av tid til samtaler med barnehagepersonalet og med barna selv.

FAU og SU er også viktige samarbeidsarenaer. Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) har representanter fra alle baser og Samarbeidsutvalget (SU) med 3 representanter fra FAU foreldre, ansatte og eier. Alle foreldre kan melde inn saker til sine foreldrerepresentanter i FAU og SU.

Våre tiltak for å oppnå dette

- **Vi snakker med foreldrene ved henting og levering.**
- **Vi tilbyr to foreldresamtaler i løpet av året. Ved behov setter vi av tid til flere samtaler.**
- **Vi tar raskt kontakt og inviterer foreldre til samtale hvis det er noe vi ser, lurer på eller undrer oss over når det gjelder et barns trivsel eller utvikling.**
- **Vi setter ikke i gang med observasjoner eller kartlegging uten samtykke av foreldre**
- **Vi har foreldremøte hver høst og etter hovedopptaket på våren arrangerer vi foreldremøte for nye barn.**
- **Vi inviterer foreldre til å komme med forslag og ideer til prosjektarbeid vi jobber med, og til å bidra med utstyr o.l.**
- **Vi samarbeider med FAU om å gjennomføre forskjellige arrangementer**
- **Vi inviterer til arrangementer der foreldrene kan møte hverandre og bli bedre kjent med det som skjer i barnehagen.**

Tverrfaglig samarbeid

Det er viktig med et godt samarbeid med instanser som PPT, barneverntjenesten og helsetjenester for barn og unge slik at barna mottar et godt og helhetlig tilbud, og for å få til så gode tiltak som mulig i barnehagen. Alle samarbeidende parter har et selvstendig ansvar for at de ulike tiltakene som barnet mottar er godt koordinert. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning er derfor svært sentralt for de som arbeider i barnehagen (Barnehagemeldingen, side 24). «Tidlig innsatsteam» (TiT) er et ambulerende team i Bærum, som består av barnehagen, PP-tjenesten, barnevern og helsetjenester, hvor foreldre kan få drøftet sin sak tverrfaglig.

Når foresatte og pedagogisk leder vurderer at det er behov for ekstra oppfølging i forhold til et barn, kan barnehagen i samarbeid med foresatte kontakte andre instanser med spesialkompetanse. En slik instans kan være veiledningssenteret, Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), logoped, fysioterapeut, helsestasjon, spesialpedagog, språksenteret, skole, barneverntjeneste, fastlege, barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) og psykisk helsetjeneste for barn og unge (PSBU).

Informasjon om tidlig innsatsteam finner du her: Sammen for barn og unge. Vi har også informasjonsbrosjyrer i barnehagen.

Barnehagen kan ikke innlede samarbeid eller utlevere personopplysninger om enkeltbarn til andre instanser uten at foreldre har gitt sitt samtykke til dette. Eneste unntak er når barnehagens meldeplikt og/eller opplysningsplikt til barnevernet jf. Barnehageloven § 22.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen – tilvenning

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære. (Rammeplanen side 33)

Småbarn har grunnleggende behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet. De er avhengig av tilgjengelige voksne for trøst og trygghet for å kunne ha fokus på utforskning og læring. Trygghet og tilknytning er grunnlaget for all utvikling, læring og lek.

I Storøya barnehage har vi fokus på at både barn og foreldre møter åpne, glade, tålmodige og rolige voksne som viser tillit og tid til en god og trygg barnehagestart. Under tilvenningsperioden får barnet en tilknytningsperson. Tilknytningspersonen hjelper barnet til å bli trygg på barnehagehverdagen og knytte relasjoner med andre barn og voksne. Personalet er fleksible i forhold til barnets behov og dagsrytme, og har gode rutiner for avskjed og ankomst til barnehagen.

I tilvenningsperioden har vi særskilt fokus på COS-modellen. Les mer om denne på side 4.

Når barnet begynner i barnehagen

Tiltak	Når	Hva	Ansvar
besøk før oppstart	før barnet begynner	basen inviterer foreldre og nye barn til besøk	pedagogisk leder /styret/avdelingsleder
Informasjonsmøte for nye foreldre (hovedopptak)	juni	Felles møte i auditoriet og omvisning i bhg	pedagogisk leder /styret/avdelingsleder
viktig informasjon	ved oppstart	foresatte fyller ut kontaktopplysninger samtykke og helseskjema	pedagogisk leder
tilvenning	3-4 første dagene	lager plan for dagene med foresatte	pedagogisk leder
oppstartsamtale med foresatte	innen 4 uker etter oppstart	evaluering av oppstart og utfyllende informasjon	pedagogisk leder

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.

Overgang mellom basene i Storøya barnehage

Tiltak	Når	Hva	Ansvar
Besøksdager på ny base sammen med kjent voksen.	før overgang	flere besøk sammen med personale fra basen	pedagogisk leder
avslutningssamtale med foresatte	før overgang	informasjon om barnet og rutiner som skal overføres til ny base	pedagogisk leder
informasjon	før overgang	foresatte får informasjon om ny base	pedagogisk leder på ny base
overgangssamtale	etter overgang hvis behov	samtale med foresatte-utfyllende informasjon	pedagogisk leder på ny base

Overgang fra Storøya barnehage til annen barnehage i kommunen

Tiltak	Når	Hvordan	Ansvar
avslutningssamtale	før oppstart i ny barnehage	utfylling av eget skjema sammen med foresatte	pedagogisk leder på base
sende overføringsskjema	før oppstart i ny barnehage	overføringsskjema med foresattes underskrift sendes til ny barnehage	pedagogisk leder på ny base

Overflytning fra annen barnehage i kommunen

Tiltak	Når	Hvordan	Ansvar
informasjon	før oppstart	lese overføringsskjema	pedagogisk leder
Videre følges rutiner for oppstart nye barn			

Fra barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. (Rammeplanen side 33)

Bærum kommune har fastsatte rutiner for [overgang fra barnehage til skole](#). Rutinene ligger på bærum kommunes nettsider. Førskolebarna har et eget opplegg i barnehagen. Vi har et nært samarbeid med Storøya skole og SFO, som vi deler hus med. Vi har utarbeidet et eget skriv som omhandler hvordan vi jobber med [overgang til skole](#). Det ligger på vår hjemmeside.

Barnehagens arbeidsmåter

Arbeidsmåtene skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, fremme læring og dannelse og gi barn mulighet for medvirkning. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barngruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert (Rammeplanen side 43).

Vi går nå inn i år tre av satsingsområdene til Bærum kommune. 2018-2021 fokusområder for Bærum kommune er: Språk og kommunikasjon, Livsmestring og digital. Våre arbeidsmetoder og erfaringer hittil i arbeidet med disse ligger til grunn for hvordan vi vil arbeide og utvikle satsingsområdene videre.

Den voksnes rolle som leder i barnehagen innebærer å være lyttende både til enkeltindividet og til gruppa på samme tid. Noen ganger må individets behov gå på bekostning av gruppas behov, mens det andre ganger kan være omvendt. En viktig oppgave for oss er å være en tydelig leder for barna. En leder som setter trygge og forutsigbare grenser, som lytter og ivaretar gruppas behov.

Ettersom Storøya barnehage er en stor basebarnehage, er det viktig for oss at barna opplever gruppetilhørighet med en trygg ramme og trygge og forutsigbare voksne.

Vi har valgt å bruke prosjektarbeid som en arbeidsmetode sammen med barna, fordi barn er født med en enorm utforskertrang og lyst til å lære.

Å jobbe prosjektbasert

I oppstarten av et prosjektarbeid, blir det utarbeidet en prosjektbeskrivelse som beskriver hva prosjektet skal handle om og hvordan vi har kommet frem til temaet for prosjektet. Underveis i prosjektet blir det dokumentert med bilder, praksisfortellinger og utstillinger av det barnet har laget. Ved avslutningen av prosjektet vil det bli skrevet en prosjektevaluering av hvordan vi syntes prosjektet gikk, hva som var bra, hva som kunne vært bedre osv. Utover dette kan de følge med på basen hva som blir utstilt eller hengt opp av bilder og praksisfortellinger i forbindelse med planlagt prosjektarbeid og spontane aktiviteter.

Gjennom arbeid med prosjekt ønsker vi å gi barna gode muligheter til å utforske, slik at de kan lære gjennom å gjøre sine egne erfaringer. For at prosjektarbeidet skal være meningsfullt for barna, legger vi stor vekt på barns medvirkning. Dette gjør vi blant annet gjennom at barnas interesser skal være utgangspunkt for valg av prosjekt og ved at de skal få påvirke prosjektets utvikling underveis. Prosjektet utvikles i takt med hva barna er opptatt av underveis, og veien blir derfor til mens vi går. Mange ulike fagområder får plass i et prosjekt, slik blir prosjektarbeid tverrfaglig. Vi er voksne og barn sammen, som alle sitter på ulik kompetanse.

Månedsbrev

Hver måned sender vi ut månedsbrev til foreldrene. Dette er en månedsevaluering og dokumenterer hva vi har gjort, hva barna er opptatt av og hva som rører seg i barngruppen. Månedsbrevet synliggjør barnehagens praksis for foreldre/foresatte, men er også et grunnlag for refleksjon i personalgruppen. Evalueringene legger grunnlag for videre planlegging.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

- Planlegging gir grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet.
- Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.
- Planleggingen er utgangspunkt for refleksjon og utvikling av barnehagens pedagogiske praksis.
- Planleggingen er med utgangspunkt i kunnskap om barns trivsel og utvikling, og den baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre.

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. (Rammeplanen side 37)

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og Rammeplanen.

I Storøya barnehage jobber vi for å skape en kvalitativt god barnehage, derfor har personalet i barnehagen avsatt tid og rom til å planlegge, evaluere og reflektere over pedagogisk innhold og praksis. Dette medfører at pedagogiske ledere har minimum fire timer planleggingstid i uken, og personalet på basen har halvannen times møte annenhver uke.

Pedagogisk dokumentasjon handler om å synliggjøre vår pedagogiske praksis på ulike måter. Det kan være noe barnet har laget, med forklarende tekst til, det kan være et intervju eller sitat fra et barn, det kan være fotografier eller film av barn der vi ønsker å synliggjøre noe spesielt. Ved å synliggjøre vår pedagogiske praksis, kan vi se den med nye øyne, diskutere den, evaluere den og utvikle den.

I like stor grad som at vi planlegger, dokumenterer vi. Vi måler ikke barnas prestasjoner, men dokumenterer pedagogiske prosesser gjennom månedsbrev og dokumentasjon av prosjektarbeid.

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelperbarna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan ut-forske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. (Rammeplanen side 53)

- **Vi undrer oss sammen med barna over hvordan naturelementene som vann, ild, luft og jord fungerer, og sammen skaper en verden.** Samtidig skaper vi rom for barna til å få erfaring med realfag gjennom sin egen lek.
- **Vi bruker aktivt både uformelle og formelle situasjoner til å ha fokus på realfag.** Gjennom hverdagen må barn og voksne løse mindre og større matematiske problemer.

- o Hvor mange kopper og tallerkener trenger vi for at alle kompisene skal få?

- Hvor mange er vi i gruppa i dag?
  - Hva skjer når vi deler en appelsin?
  - Hva er minst/ størst?
  - Hvor mange bukker gikk til Badeland? I barnehagen har vi et forskerrom der barna får mulighet til å eksperimentere og undre seg.
- **Vi har særlige fokus på natur, miljø og resirkulert materiale.**
  - **Vi bruker nærmiljøet aktivt**, lager ting av naturmaterialer og gjenbruksmateriale som vi finner når vi er ute på tur, dyrker frø og blomster og jobber med årstidene.

Barnehagens digitale praksis

Barnehagen skal gi barna mulighet til å bruke digitale verktøy og teknologi i lek, læring og kreative prosesser. Barnehagen skal bidra til at barna utvikler en begynnende estisk forståelse knyttet til digitale medier. Barnehagen ansatte skal utøve god digital dømmekraft i samarbeid med foresatte. (Rammeplanen side 44)

Vi er i gang med et digitalt løft fra 2020 og vårt mål er:

1. Et fullt utstyrt medierom med digitalt mikroskop, interaktiv tavle, bærbar datamaskin og prosjektor som står klar for spennende aktiviteter.
2. Digitale hjelpemidler brukes aktivt for å løfte barnas kunnskap til kreativitet, lek, kommunikasjon, kunst.
3. Personalet bruker digitale hjelpemidler i samlingene, på turer og i planlagte aktiviteter.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

- Vi anskaffer det materiellet og utstyret som er nødvendig
- Vi skal skape engasjement og øke kompetansen i personalgruppen.

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. (Rammeplanen side 47)

Rammeplanen for barnehager har delt inn læringsområdene i barnehagen i syv fagområder. Disse fagområdene vil barna senere møte i skolen. I barnehagen opptrer fagene sjelden isolert, og flere områder vil være representert samtidig, da de er godt implementert i det daglige arbeidet. Ved årsslutt evalueres arbeidet.

For oss i Storøya barnehage er det viktig at vi som personale er bevisste på hva vi jobber med og hvorfor. De syv fagområdene gir oss retningslinjer og veiledning på dette. Gjennom observasjon, dokumentasjon og refleksjon rundt praksisfeltet blir vi mer bevisste på hvordan vi videre kan legge til rette for mer læring, flere opplevelser og flere gode øyeblikk som varer lenger enn der og da.

Progresjonsplan for de syv fagområdene

Fagområde	1-2 år	3-4 år	5-6 år
Kommunikasjon, språk og tekst	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har pekebok og bildebøker tilgjengelig. • Vi bruker musikk, sang, rim og regler • Vi bruker konkrete og kroppen til visualisering • Vi forsøker å benevne det barna peker på og har interesse for, samt sette ord på det vi gjør i dagliglivet. • Vi bruker språket, vi snakker sammen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har bøker tilgjengelige, og leser for barna hver dag. • Vi forteller eventyr/historier, og dramatiserer med barna. • Sammen med barna setter vi ord på det vi ser, hører og gjør. • Vi gir plass til barnas morsmål. • Barna støttes til å bruke fantasi og kreativitet til å skape «nye uttrykk» • Vi bruker konkrete og bilder i aktivitet. • Vi oppmuntrer til å bruke språket aktivt i kontakt med barn. • Vi har fokus på den gode samtalen. • Vi bruker samlingsstunden som en arena der barna får fortelle og reflektere fritt om sin hverdag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den gode samtalen, både mellom barna, og sammen med voksne. • Vi oppmuntrer barna til å bruke språket aktivt i kontakt med barn og voksne • Sammen med barna setter vi ord på det vi ser, hører og gjør. • Vi gir plass til rim, regler og sanger i hverdagen. • Vi forteller eventyr og dramatiserer med og for barn • Barna støttes til å bruke fantasi og kreativitet til å skape «nye uttrykk». • Vi fremmer barnas begrepsforståelse, ordforråd og evne til å fortelle historier kronologisk og sammenhengende. • Det tilrettelegges for at barna blir trygge på å snakke i større grupper. Barna oppmuntres til å vise respekt for og lytte til hverandre. • Vi gjør barna kjent med symboler som bokstaver og sifre gjennom lekeskriving, og vi oppmuntrer barna til å skrive sitt navn. • Vi øver på å ta imot kollektive beskjeder.

Fagområde	1-2 år	3-4 år	5-6 år
Kropp, bevegelse, mat og helse	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker bevegelse, bevegelsesanger og sanseinntrykk for å gjøre barna bevisst på og kjent med egen kropp. • Vi tilrettelegger for allsidig grovmotoriske utfordringer, blant annet gjennom bevegelse i ulendt terreng, boltreleker og besøk til gymnastikksalen. • Vi tilrettelegger for gode opplevelser og sunne vaner knyttet til måltider. Barna får tid til å øve på å spise selv. • Vi gir barna tid og rom til å øve på av- og påkledning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi legger til rette for aktiviteter i varierte omgivelser ute og inne. • Har fokus på selvstendighet i alle situasjoner (på- og avkledning, måltid, do, rydding mm) • Vi videreutvikler barnas motorikk, fin og grov gjennom ulike aktiviteter. • Gi barna kjennskap til menneskekroppen. • Vi bidrar til å utvikle forståelse for egen og andres kropp, og for at alle er forskjellige. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi tilrettelegger for aktiviteter i varierte omgivelser ute og inne. • Barna skal få øve på finmotoriske ferdigheter som for eksempel å kle på seg selv, tegne, klippe og lime. • Har fokus på selvstendighet i alle situasjoner (på- og avkledning, måltid, do, rydding mm) • Vi leker regelleker som gjemsel, sisten mm • Vi tilrettelegger for variert motorisk lek der alle barna skal oppleve felleskap og glede. Gjennom dette styrkes barnas kroppsbevissthet og koordinasjonsevne. • Vi øver oss på å sitte i ro og konsentrere oss på en bestemt oppgave i korte perioder. • Vi utvider kunnskap om egen og andres kropp og hvordan man tar vare på den.
Kunst, kultur og kreativitet	<ul style="list-style-type: none"> • Vi setter prosesser i fokus og ikke resultatet. • Barna får kjennskap til ulike materialer som for eksempel maling, plastelina, leire, sand og vann • Vi tilrettelegger for kreativitet der barna selv er – ikke bare ved formingsbordet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosessen er i fokus, og ikke kvantitet eller resultat • Vi dramatiserer sammen med og for barna. • Barna oppmuntres til å ta i bruk fantasi, kreativ tenking og skapergleder, (både i lek og estetiske). • Barna skal oppleve forskjellige kunstuttrykk. • Vi jobber kontinuerlig med rommene som den 3.pedagog. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi oppmuntrer barna til å finne sine egne interesser gjennom ulike aktiviteter, og ved å ha ulike leker og utstyr tilgjengelig. • Eksperimenterer med farger og lager bilder. • Vi dramatiserer sammen med og for barna. • Vi jobber kontinuerlig med rommene som 3.pedagog. Det er prosessen som er i fokus, og ikke kvantitet eller resultat.

Fagområde	1-2 år	3-4 år	5-6 år
Natur, miljø og teknologi	<ul style="list-style-type: none"> • Vi oppsøker naturen i nærmiljøet og har kjennskap til den. • Vi bruker naturmaterialer til lek og kunst. • Vi er nysgjerrige og undrer oss sammen med barna over ulike fenomener. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal få innsikt i hvordan og hvorfor vi kildesorterer. • Barna skal bli kjent med og få forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. • 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi tar utgangspunkt i barnas nysgjerrighet og undrer oss sammen med barna i hverdagen. Barna skal få innsikt i hvordan og hvorfor vi kildesorterer avfall. • Barna skal bli kjent med og få forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. • Lage mat utendørs. • Vi eksperimenterer med ulike fenomener.
Antall, rom og form	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker enkle puslespill. • Vi sorterer leker sammen med barna når vi rydder. • Begynnende telling vektlegges i hverdagen, leken og rutinesituasjonene gjennom bruk av blant annet enkle pekebøker. • Vi gir mulighet til utforskning av det fysiske miljøet gjennom lek og ulike aktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi leker med og utforsker tall, telling, rom, former og mønster. • Vi bruker spill, leker og aktiviteter som gir barna forståelse for strategi, logisk tenking, problemløsning, tall og mengde. • Barna skal bli kjent med retninger og preposisjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi øver på å telle ved bruk av bøker, spill, sang og regler. • Vi jobber med tallrekken på ulike måter. • Matematikk vektlegges i lek og aktiviteter f eks butikklek og tur til butikk • Lokalisere, finne frem, orientere seg i rommet. • Måling, sammenligne ulike måleenheter, lengde, areal, tid, vekt og penger. • Design, form, figurer, mønster, symmetri og kunst.

Fagområde	1-2 år	3-4 år	5-6 år
Etikk, religion og filosofi	<ul style="list-style-type: none"> Gjennom aktivitet og markeringer får barna kjennskap til ulike tradisjoner og høytider. Vi har lekemateriell og lekeområder som er tilpasset barnegruppa og alder Vi observerer og fokuserer på barnas følelser. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi har fokus på følelser, og barna veiledes i konflikthåndtering. Vi jobber med å vente på tur og be om hjelp Barna oppmuntres til felleskap og å hjelpe de som trenger det. Vi jobber med å vise respekt og forståelse for hverandre, hverandres grenser og ståsted. Barna blir presentert for grunnleggende normer og verdier. Barna skal bli tatt på alvor når de stiller filosofiske spørsmål. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennom aktiviteter og markeringer får barna kjennskap til ulike tradisjoner og høytider. Vi snakker med barna om følelser og hva de gjør med oss Barna skal øve seg å delta i grupper, de skal vise hensyn til hverandre, vente på tur og samarbeide. Vi samtaler og undrer oss sammen med barna. Vi øver oss på å rekke opp hånd, ta imot og utføre beskjeder. Løse konflikter/ spørre om hjelp.
Nærmiljø og samfunn	<ul style="list-style-type: none"> Vi går på turer i nærmiljøet, og personalet kjenner til nærmiljøet slik at turene kan gi opplevelser og erfaringer for barna. Vi bruker alle rommene i barnehagen som utgangspunkt for barnas helhetlige læringsmiljø Vi lager presentasjoner med bilder av barnas familier som barna kan se på og snakke om Samlingsstund brukes blant annet til å bli bevisst oss selv og de andre i barnegruppen for å fremme tilhørighet. 	<ul style="list-style-type: none"> Barna skal oppleve demokratiske prinsipper i praksis. Vi skal gjøre oss kjent med atferd i trafikken gjennom bruk av nærmiljøet. Barna skal vise respekt for andre, uansett alder, kjønn og kultur. Vi skal bli kjent med andre kulturer og tradisjoner gjennom lesing, leker, foto, sang og musikk. Vi skal bli kjent med ulike yrkesgrupper som politi, brannvesen og ambulanspersonell mfl. og snakke om hva disse gjør for samfunnet vårt. Barna skal bli kjent med sitt nærmiljø gjennom opplevelser og aktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> Barna skal gjøre seg kjent med atferd i trafikken gjennom bruk av nærmiljøet Barna skal bli kjent med sitt nærmiljø gjennom opplevelser og aktiviteter. Vi blir kjent med en skole i nærmiljø. Vi vektlegger at barna skal utvikle tillit til egne evner til påvirkning og deltagelse i samfunnet. Vi vektlegger at barna skal vise respekt for hverandres innspill, tanker og ideer knyttet til felleskap. <ul style="list-style-type: none"> Vi etterspør barnas meninger og ideer for å styrke deres påvirkning i barnehagens felleskap.

Kompetanseplan

Gjennom ulike kompetansetiltak kan de ansatte styrke sin kompetanse og pedagogiske praksis i tråd med rammeplanen.

Plan for kompetanseutvikling

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse (Rammeplan, kap. 1.7).

Alle barnehager i Bærum kommune har en egen kompetanseutviklingsplan for personalet i faglig kompetanse. Under 2018-2021 er det blant annet følgende satsningsområder som er i fokus: psykisk helse, standard for språkarbeidet og digitale verktøy. Kursene er en faglig påfylling for alle barnehageansatte som skal støtte barnehagens arbeide og utvikling innom satsningsområdene.

Utover det har barnehagen også:

Trygg før 3	Veiledning for ansatte på basene
Førstehjelpskurs	1 gang i året for alle ansatte i barnehagen.
Pedagogisk lederteam	2 gang i måneden der pedagogiske ledere treffes for refleksjon og diskusjon av pedagogisk arbeid.
Fagforum	1 gang i måneden for barnehagemedarbeidere for faglig refleksjon av egen praksis
Pedagogisk nettverk	1 gang i måneden der pedagogiske ledere på Fornebu møtes for faglig refleksjon rundt egen praksis.

Kulturarena

I Storøya barnehage markerer vi kulturbegivenheter gjennom hele året, med bakgrunn i norske og internasjonale tradisjoner. Et mål er å formidle verdier fra ulike religioner og livssyn.

Vi gjør vårt beste for å skape og levendegjøre denne arven og disse tradisjonene. For oss skal barnehagen være en arena hvor barna kan utvikle en kulturell identitet, gjennom formidling av ulike tradisjoner og gjennom sin egen aktivitet i lek og samspill med andre.

Vi formidler tradisjoner som skaper tilhørighet gjennom å ha ulike felles arrangementer på tvers av basene. Når vi markerer noe i barnehagen gjør vi gjerne dette i felleskap. Vi starter som regel markeringen med en felles samlingsstund hvor det kan bli lest bøker, vi synger sanger og hører på ulik musikk, utover dette kan hver base ha en individuell kreativ aktivitet rundt markeringen.

I Storøya barnehage tror vi at barnas bevissthet om egen kulturarv og delaktighet i andres kulturer bidrar til at de kan sette seg inn i andre ståsted og se de tradisjonene som er viktig for dem, samt den kulturarven de har med seg. Derfor er vi åpne for nye tradisjoner og nye måter å markere tradisjoner og begivenheter på.

Aktivitetskalender

Informasjon om arrangementene kommer i månedsbrevene.

NÅR	HVA
01.01.20	1.nyttårsdag (Barnehagen stengt)
02.01.20	Planleggingsdag (Barnehage stengt)
februar	Vinteraktivitetsdag (med forbehold om snø)
06.02.20	Samefolkets dag
03.02.20	Åpen besøksdag for nye søkere kl 17.30-20.00
01.03.20	Karneval
10.03.20	Barnehagedagen tema « Ulike sammen»
10.03.20	Barnehagedagen (vi inviterer foreldre/foresatte til utstilling)
13.03.19	Planleggingsdag (Barnehagen stengt)
25.03.20	Markere Vaffeldagen
Uke 14	Påskemarkering på de ulike basene med foreldre/foresatte
09.04.20	Skjærtorsdag (Barnehagen stengt)
10.04.20	Langfredag (Barnehagen stengt)
12.04.20	1.påskedag (Barnehagen stengt)
13.04.20	2.påskedag (Barnehagen stengt)
01.05.20	Arbeidernes dag (Barnehagen stengt)
05/06.05.20	Dugnad med foreldre i barnehagen
17.05.20	Norges nasjonaldag (Barnehagen stengt)
21.05.20	Kristi Himmelfartsdag (Barnehagen stengt)
22.05.19	Planleggingsdag (Barnehagen stengt)
01.06.20	2.pinsedag (Barnehagen stengt)
Juni	Informasjonsmøte foreldremøte nye barn
Uke 24-25	Sommeravslutning på de ulike basene foreldre/foresatte
Uke 28,29,30	Sommerstengt i barnehagen
september	Foreldremøte (dato setter juni 2020)
23.10.20	FN-dagen
11.12.20	Lucia for foreldre og barn
18.12.20	Nissefest for barna i barnehagen
25.12.20	1.juledag (Barnehagen stengt)

Alt jeg egentlig trenger å vite lærte jeg i barnehagen

Dele med andre.

Opptre reallt.

Ikke slå.

Legg tingene tilbake der du fant dem.

Rydd opp i ditt eget rot.

Ikke ta noe som ikke er ditt.

Be om unnskyldning når du sårer noen.

Vask hendene før du spiser

Skyll ned etter deg på toalettet.

Du har godt av varme småkaker og kald melk.

Lev et balansert liv - lær litt og tenk litt og tegn

og mal og syng og dans og lek

og arbeid litt mer hver dag.

Ta en liten lur hver ettermiddag.

Når du går ut i verden, så se opp for trafikken, hold hverandre i hendene og hold

sammen vær oppmerksom på under.

Husk det lille frøet som plantes:

Røttene vokser nedover og planten vokser oppover, og egentlig er det ingen som vet

hvordan, eller hvorfor?

Men slike er vi alle sammen.

Gullfisk og hamstere og hvite mus

og til og med det lille frøet i boksen med skumplast - alle dør.

Det gjør vi også

Og husk de første barnebøkene og det første ordet du lærte - det største av alle ord - SE.

~Robert Fuglum~